

За избора в живота и професията, за истината и всичко останало

Силвия Христова разговаря с актьора **Станимир Гъмов**

Кукл
форм

През 1993 г. Станимир Гъмов кандидатства и е приет в НАТФИЗ и в двете специалности - драматичен и куклен театър, като се отказва от драматичния в полза на кукления. На приемните изпити интерес към него проявява Крикор Азарян, но това не предопределя съдбата му на драматичен актьор. Принадлежи към генерацията, която гаде на театралната ни сцена обаятелните бунтари Деян Донков, Стефан Вълдобрев, Филип Аврамов, близки с излъчването си и negliжирания актьорски почерк на Станимир Гъмов. Но за разлика от тях, той избира да „гърпа конците“ в Столичния куклен театър...

Днес, заедно със Станимир Гъмов, правим равностойка гали изборът му е бил правилен. Поворотът е новата премиера на режисьорката Катя Петрова - „Приказка за Скитника-Крал“, в която трима от може би най-добрите кукловоди на СКТ - Румен Угрински, Румен Гаванозов и самият Гъмов са без кукли или почти - „разфасовайки“ една най-обикновена гървена маса, те разказват историята на Чанековия Скитник - Франтишек Крал в духа на анимацията на предмета.

Това не е първото представление на Станимир Гъмов, в което самите куклени режисьори му предлагат роли по стандартни драматични канони - „В кой има магарешки уши?“ актьорът интерпретира емоционален чичко-зрител, който преобръща цялото сценично действие; в „Питър Пан“ е дясната ръка на капитана, която по-скоро пречи, отколкото помага; в „Младият Принц и Истината“ е сладкодумният и смешен спътник на Принца в търсенето на Истината...

- Е, Гъмов, да открием истината... съжаляваш ли за този избор преди... нека да не казваме колко години - когато обръщаш гръб на Крикор Азарян?

- Аз влязох при Азарян и Боньо Лунгов едновременно. Бях един от прецедентите в историята на НАТФИЗ. Така, че куклите не бяха краен вариант, тогава наистина изпълних първото си желание - влязох грама. Но отидох при Боньо.

- Между другото ти си успял в годините, когато влизането във ВИТИЗ беше равносилно на геройство.

- О, да, напливът и за кукли, и за грама, беше много голям, особено за грама, при Коко... Помня, че влязахме на десетки на приемните изпити, не индивидуално... Така реших, просто имах група идея за нещата... Мисля, че Академията трябваше да се разкрепости малко, поне първите години да го няма това строго профилиране. Просто

трябваше да влезе един поток от хора, който да опита от всичко. И после всеки за себе си да вземе решение... По-късно да започне разпределението: аз - там, ти - там... Знаем ли, може да ми хареса и театрознаването... Нали така?

- Няма нужда да си вежлив, всички знаем, че се смята, че театроведите са нереализирани актьори!

- Също така тогава един приятел ме посъветва да уча 1-2 години куклено изкуство и след това да се прехвърля драматичен театър. Аргументът му беше, че в този профил особено ценно е, че наистина се научаваш да мислиш по начин, по който в грамата изобщо не могат. И след това вече не ми се местеше, оформихме се една силна трупичка...

- А как гоиде в Столичния куклен театър?

- Преди Столичния, работих в частния театър на Боньо Лун-

гов няколко години.

- Т.е. в годините, когато хората отиваха на завет в гържавни институции, Станимир Гъмов започва професионалната си кариера в частна структура! Говорих за театър „Албена“ на Боньо Лунгов, предполагам! И как беше?

- Много готино! Много работа, много пътувахме!... После напуснах, казах си стига толкова... Тогава Румен Угрински, с когото бяхме големи приятели, ми каза, че се провеждат кастинги, а аз вече една година бях без работа... Бачках на строеж... Ами, да, къде да работя, бачках на строеж. И пристигам в театъра в едни мръсни дрехи, целият във вар. И Кириакос Аргиропулос тогава ми каза, че принципът е следният - който режисьор ни хареса, започва да работи с нас. Аз се явих, избрах ме и така започнах. Първите режисьори, с които работих бяха Катя Петрова и Симон

Шварц. В началото няколко месеца бях на хонорар и постепенно станах част от щатната трупа.

- И докато беше без работа не съжаляваше ли че си учил във висше учебно заведение? Не си ли казваше: „За какво ми беше всичко това, след като накрая завърших на строеж?“ Това е много типично за нашата действителност - хора на изкуството, интелектуалци, да бъдат унижавани по подобен начин, да бъдат докарани в ситуации буквално на оцеляване.

- Не. Аз знаех, че ще има такива трудни моменти и бях подготвен за тях. Сега да не мислиш, че е лесно... Сега ми се иска да се върна на строежа!

- Моля!?

- Не, не ми се говори. Дај нещо по-ободряващо!

- **Нещо по-ободряващо? И ето, че завършваш ВИТИЗ и помаш пътя на кукленото майсторство и... си вечно без кукла - почти във всеки спектакъл! Разясни ми случая! Може би не си направил правилния избор?**

- Просто съм слаб кукловод! Шегувам се... Виж, изпитвам удоволствие от играта и в двата случая - и с кукла, и без кукла. Аз и във ВИТИЗ не играех много с кукли! Във всичките ми дипломни спектакли, винаги бях без кукла, все така се случваше! Дори и в представленията на Катя (Петрова), където има кукли, ние изцяло се виждаме! Няма къде да се скрием! Тя и на това залага - на живия актьорски план! Куклата е изразно средство, тя не е просто кукла! Тя не е параван!

- **Спектакълът „Младият Принц и Истината“ е режисиран от Петър Кауков, който идва от Младежки театър „Николай Бинев“. Според теб драматичният режисьор по-различно ли работи от кукления?**

- Много по-различно! С Петър Кауков много си говорихме и понеже той е един интелигентен човек, налагаше, да кажем своите драматични правила, в движение! Той беше избрал именно нас, куклени актьори от Столичния *(заедно със Станимир Гьотов, участват Мая Бежанска, Кален Асенов и Румен Гаванов*

„Приказка за Скитника-Крал“
„Tale of the Wandering King“

зов - всичките са членове на столичната куклена трупа - С. Х.), но ни оставяше ние да го поведем в някаква посока, изучаваше нашата логика! И се оказа, че има много различия в начина на мислене, на изразяване, изобщо от където и да го погледнеш, подходът е различен: към текста, към анализа. Ние на моменти се плашихме, абе, тук голям басмак стана... Басмак знаеш ли какво е? Голямо парче текст! И като ти се падне - изпадеш в паника. „Ами сега, какво правим?“ Петьо непрекъснато ни успокояваше, че не е необходимо непрекъснато да правиш нещо. В куклената школа сме свикнали всичко да уплътняваме с етюди, етюди и пак етюди. Повече действие за сметка на текста... Кукленият актьор играе от трето лице - това е принципът. Тук говорим за системата на Брехт, не съм го чел, но мисля, че налучках... Методът на отчуждението, ако щеш ми вярвай, го открих емпирично още докато бях в Академията. В началото много натисках, вживявах се, докато накрая професорът не ми каза: „Внимавай, нести се, не напъвай! Само лекичко го коментирай!“ И принципът ми на игра в „Приказка за Скитника-Крал“ е именно такъв - коментар. Без да съм вътре...

- Много се говори, и то кри-

тично, че представлението „Младият Принц и Истината“ изобщо не е куклено. Така ли е?

- Тези критици издават едно остаряло мислене. Какво значение имат тези неща. Ако погледнем назад, например, представленията на Сашо Морфов, който е куклен режисьор, в по-старите му представления играеха 50 куклени актьора, но там всичко се свеждаше до начина на мислене, до въображението, това е акцентът. А за самото представление - то се базира на един прекрасен текст, на който от една страна му се възхищаваш, но от друга те кара много да внимаваш - не можеш лекомислено да експериментираш и да си вкарваш свои неща, да остроумничиш. Нека да не бъдем идеалисти - ние актьорите често си правим закачки, за да излезем от рутината. Но в случая, текстът на Жан-Клод Карьер не се пипа и това е един от редките моменти, в които ние актьорите не си позволяваме изцепки - този текст е бижу, което трябва да остане в оригинал. По отношение на спектакъла ще посъветвам зрителя да не изхожда и да не прави изводи от заглавието и под заглавието, а те са - „Младият Принц и Истината“ в Столичния куклен театър. Да не очакват да им изскочи Рапунцел, да не очакват

казка. За каква публика е тя, какво ѝ казвате на тази публика? Премиерата беше много силна – съгласен ли си?

– Бяхме много спокойни, не чувствахме никакво напрежение.

– Залата беше пълна... Къде отиде умората, как се отървахте от напрежението?

– Просто нямаше какво да се случи. След толкова много репетиции. Освен това една премиера не е точка – тя е началото на един процес. Аз не обичам премиерите – всички възлагат големи надежди на тях, а те са едни от най-слабите представления. Ние се познаваме прекрасно и сме един много сплотен ансамбъл, няма кой да те изгърни, няма кой да ти грабне сцената и да преиграва, за да изпъкне, никой не страда от излишно тщеславие... Четох някои рецензии: в този спектакъл участват звездите едн

приказчица за някакъв си Принц, който стандартно минава през девет планини в десета, а по-скоро да видят кой е авторът на текста, кой го поставя и да се пригответ за едно приятно изживяване. Ще бъдат наистина изненадани! Просто е време да престанем да мислим, че кукленият театър е само за тригодишни или за петгодишни и разни такива лекомислено теглени възрастови граници.

– И в този смисъл премиерата на СКТ „Приказка за Скитника-Крал“ явно е поредната при-

казка... Няма такова нещо, никой не се изживява като звезда.

– Не се чувстваш звезда, така ли?

– Неее.

– И как се пазиш от това тщеславие?

– Тщеславие? Ами как... Какво има да звезда, пред кого?

– Не знам! Пишат, че си звезда!

– Значи съм звезда!

– Въпреки че в „Приказка за Скитника-Крал“ е пълно със звезди, имаше ли някакви съмнения,

че няма да се приеме този спектакъл, че няма да го разберат?

– Не. Мен единствено ме притесняваше премиерата и ти казах защо. На премиерата се събира специфична публика, превъзбудена, със свои очаквания и нагласи, да не говорим, че в случая много от колегите нямаха търпение да ни видят четиримата „на ринга“ (Георги Спасов, четвъртият актьор, е гост в продукцията – С. Х.), защото досега не сме се събирали да играем конкретно в този екип. На премиерите хората откровено търсят само хумор, смеят се на всичко, и където е уместно, и където не е. Виж, на следващия ден ми беше много интересно, с редова публика, тогава за мен реакциите бяха показателни. Реакциите бяха жестоки, някои хора ги изнасяха...

– Гъмов, аз гледах и на втория ден, и никого не изнесоха...

– А, била си и на втория ден!?!... Е, тогава го приеми като театрална хипербола!

– Не, представлението е много силно, особено заради вашата игра, естетиката „анимация на предмета“ го прави изключително оригинално и свежо. И все пак, ако се придържам към ролята на театрален критик, персонажите на тримата Детективи не трябваше ли да бъдат малко пошаржови, гротескни дори?

– Може, може... Това, което казвам, е много интересно. Аз пак повтарям, премиерата е края на репетиционния процес, но начало на нещо друго, на разгръщането на един спектакъл... Бидейки от групата страна, ние не си даваме сметка за много неща. И всеки един съвет, намирам, че би ни бил полезен...

– (Плахо.) Е, това не е съвет, а по-скоро въпрос. Търпиш критика, нали?

– (Стоически.) Разбира се... Само че, скъпи читатели, ако интервюто прекъсне, просто да знаете, че Силвия е мъртва...

Р.С. Станимир Гъмов пощади живота ми. И тисая, че по един много непреценциозен, шеговит начин освети някои тънни въгачета на актьорската професия! ■

Маи 2012 г.